

PANNY MARIE RŮŽENCOVÉ (7. ŘÍJNA)

Tento svátek úzce souvisí s modlitbou růžence. Od konce 11. století se začal hojněji užívat předchůdce modlitby Zdrávas Maria a sice spojením Pozdravení andělského (Lk 1,28) a slov Alžběty (Lk 1,41). (Nejstarší doklady této modlitby na Západě jsou už z přelomu 7. a 8. století, na Východě dokonce o sto let dříve.)

Nová modlitba pak byla spojena s Otčenášem a tak postupně vznikl růženec. Předchůdce růžence, kde bylo sto Zdrávasů doprovázeno za-

myšlením nad životem Krista, je doložen okolo roku 1300 v opatství sv. Tomáše u Trevíru, které patřilo cisterciákům. Roku 1409

vznikla nová forma růžence dílem kartuziánského novice Dominika Pruského (zemř. 1460).

V této nové formě se na konci tehdejšího zdrávasu po jménu Ježíš přidávaly *clausulae vilae Jesu* (ze života Ježíšova od Zvěstování až po jeho nový příchod). Tento nový růženec měl 50 tajemství, která byla záhy dále rozšířena na 150 tajemství Adolfem z Essenu (zemř. 1439). Mylně připsal růženec sv. Dominikovi dominikán Alanus de Rupe (de la Roche) (zemř. 1475). V druhé polovině 15. století byl růženec redukován z původních 50 (resp. 150) tajemství na dnešních 15 (poprvé doloženo r. 1483 u Stephana ze Sallay) a takto zjednodušený se stal lidovou modlitbou, která byla vydatně podporována i četnými růžencovými bratrstvy (poprvé 1475 v Kolíně). V pozdním středověku dostal také Zdrávas nynější podobu (s dodatkem za šťastnou smrt). Pro růženec je rovněž vhodný název Žaltář Panny Marie, neboť monastickým ideálem středo-

věku bylo modlit se každý den všech 150 žalmů. Aby toho mohli dosáhnout i latiny neznalí řeholníci, byly žalmy nahrazeny Otčenáši a posléze Zdrávasy. Jméno růženec (původně Paternostermacher) pochází z legendy 13. století, podle které se jistý cisterciák modlil před sochou P. Marie padesát zdrávasů a na její hlavě spatřil věnec s padesáti růžemi.

V 16. století už byla modlitba růžence díky růžencovým bratrstvům velmi rozšíře-

na. Síle této modlitby bylo také připsáno vítězství nad Turky v námořní bitvě u Lepanta 7. října 1571). V této bitvě porazil Don Juan d'Austria (levoboček Karla V. a

nevlastní bratr Filipa II.) mnohem silnější turecké vojsko v čele loďstva vypraveného Španěly, Piem V. a benátskou republikou. Tímto vítězstvím byla zlomena námořní moc Turecka. Proto Pius V. stanovil na výroční den bitvy svátek Panny Marie Vítězné. Jeho nástupce Řehoř XIII. pak povolil roku 1573 v kostelech s růžencovým oltářem nebo kaplí svátek sv. růžence (s. Rosarii BMV) a stanovil ho na první neděli v říjnu. Když v roce 1716 došlo pod vedením prince Evžena Savojského k vítězství nad Turky u Petervaradínu (Chorvatsko, naproti Novému Sadu), rozšířil Klement XI. svátek na celou církev. Pius X. jej pak přeložil r. 1913 na původní datum 7. října a v r. 1960 byl změněn název svátku na Panny Marie Růžencové.

Růžencový měsíc říjen stanovil teprve Lev XIII. S tím, aby se v tomto měsíci denně modlil růženec ve všech farních kostelech.